

The logo for SWOV, featuring the letters 'SWOV' in a bold, dark blue, sans-serif font. The letters are slightly stylized, with the 'S' and 'W' being more prominent.

SWOV

INSTITUTE FOR
ROAD SAFETY RESEARCH

Jonge automobilisten veilig op weg helpen

Inzichten voor rijopleiders en trainers

Delen van de theoretische kennis over de implementatie van hogere-ordevaardigheden trainingen in de rijopleiding

Discussie over mogelijke toepassing van deze kennis in #impact

Agenda

- Introductie
- Welke hogere-ordevaardigheden?
- Hoe te trainen in de rijopleiding?
- Afsluiting

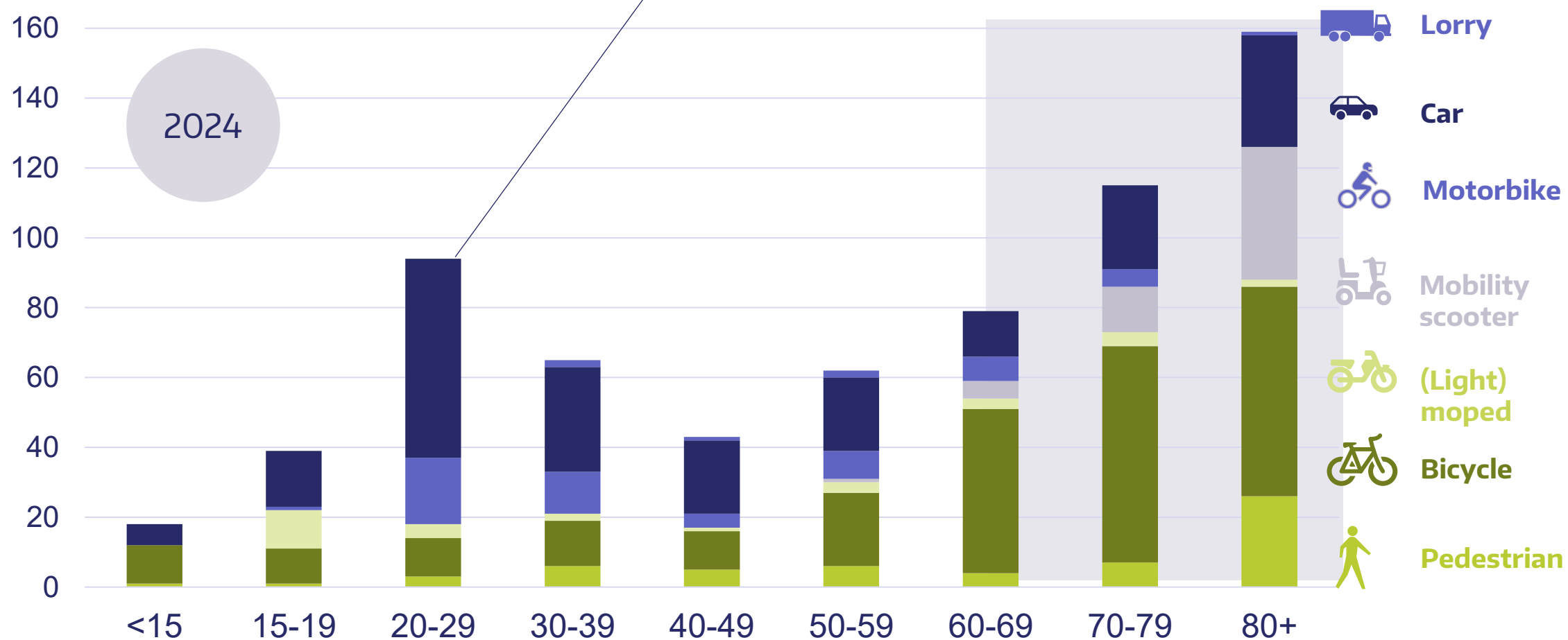
Introductie

SWOV en project

“

**Met kennis uit wetenschappelijk
onderzoek bijdragen aan een
veiliger wegverkeer**

Veel overleden jonge automobilisten

Factoren

**Ongevalsrisico van
jonge automobilisten
door**

- Onvolgroeide hersenen
- Gebrek aan rijervaring
- Gebrek aan hogere-ordevaardigheden

Aanleiding

Uitwerking nationale leerplan

Hoe leren we jonge automobilisten veilig verkeersgedrag?

Inzichten uit verkeersveiligheidsonderzoek
en onderwijswetenschappen

R-2023-20

SWOV

2023: Welke hogere-
ordevaardigheden?

Kunnen we een juiste houding, zelfinzicht en kalibratie aanleren in de rijopleiding?

Een inventarisatie van bestaande trainingen

R-2024-15

SWOV

2024: Hoe te trainen I

Hoe leren we jongeren gevaarherkenning, risico-inzicht en -beheersing en sociale weerbaarheid?

Inzichten voor de rijopleiding

R-2025-14

SWOV

2025: Hoe te trainen II

Rapport 2023

Hoe leren we jonge automobilisten veilig verkeersgedrag?

Inzichten uit verkeersveiligheidsonderzoek
en onderwijswetenschappen

R-2023-20

SWOV

Welke vaardigheden hebben jonge automobilisten nodig?

Hogere-ordevaardigheden

Wat zijn hogere-ordevaardigheden?

Hiermee bedoelen we vaardigheden die verder gaan dan voertuigbeheersing en kennis van de verkeersregels, en die helpen om op het juiste moment de juiste keuzes te maken om veilig deel te nemen aan het verkeer.

In ons onderzoek onderscheiden we de volgende 5 hogere-ordevaardigheden:

- **Houding ten opzichte van verkeersveiligheid:** verkeersveiligheid belangrijk vinden en ernaar handelen
- **Zelfinzicht en kalibratie:** weten wat je kunt, wat de rijtaak en verkeerssituatie vragen en hoe je dat goed op elkaar afstemt
- **Gevaarherkenning:** het tijdig herkennen van en reageren op (mogelijke) gevaren in het verkeer
- **Risico-inzicht en -beheersing:** risico's (zoals afleiding, snelheid en rijden onder invloed) goed inschatten en kunnen vermijden
- **Sociale weerbaarheid:** een eigen oordeel kunnen vormen en weloverwogen keuzes maken, ook als anderen er anders over denken

Hoe te trainen binnen de rijopleiding?

Hogere-ordevaardigheden

Rapport 2024

Houding, zelfinzicht en kalibratie

**Kunnen we een juiste houding,
zelfinzicht en kalibratie
aanleren in de rijopleiding?**

Een inventarisatie van bestaande trainingen

R-2024-15

SWOV

Didactische elementen

Elementen/kenmerken	Vaardigheid	Mogelijke toepassing
Ruimte om fouten te maken	Algemeen	Oefenen en feedback krijgen
Ervaren van moeilijke taak autorijden	Motivatie en houding	Rollenspel, oefenen in situaties, voorbeelden krijgen
Zelfregulerend leren	Zelfinzicht en kalibratie	Formuleren zwakke en sterke kanten, zelf leerdoelen opstellen
Actieve houding leerling	Motivatie en houding	Interactieve workshop

Advies

Aandachtspunten

- Kracht van herhaling
- Een goede trainer

Houding

Leerlingen ervaren dat veilig rijden moeite kost, maar ook waardevol is — voor henzelf en voor anderen — en dat ze daar zelf aan kunnen werken.

Advies

Houding ten opzichte van verkeersveiligheid

Workshop bij aanvang rijopleiding

- Leren becommentarieerd rijden
- Oefenen met becommentarieerd rijden
- Feedback en groepsdiscussie

Zelfinzicht en kalibratie

Leerlingen leren na te denken over wat ze zelf kunnen en wat de situatie vraagt, te beoordelen of ze op dat moment kunnen rijden, en hun eigen gedrag en prestaties achteraf te evalueren.

Advies

Zelfinzicht en kalibratie

Workshop bij aanvang rijopleiding:

- Introduceren Vertrekcheck en Terugblik
- Gezamenlijke rijles en terugkoppeling
- Opstellen persoonlijk actieplan

Elke rijles:

- Vertrekcheck
- Terugblik

Rapport 2025

Gevaarherkenning, Risico- inzicht en -beheersing en sociale weerbaarheid

Hoe leren we jongeren
gevaarherkenning, risico-inzicht en
-beheersing en sociale weerbaarheid?

Inzichten voor de rijopleiding

R-2025-14

SWOV

**Risico-inzicht
en -beheersing**

**Leerlingen leren over het
risico van snelheid,
afleiding en rijden onder
invloed, en hoe ze deze
risico's kunnen
beheersen.**

Risico-inzicht en - beheersing

Advies

Serie workshops met:

- Groepsdiscussie met peers
- Afwisseling ervaren en uitleg
- Positieve boodschap
- Zelf concrete oplossingen bedenken
- Eén onderwerp

Advies implementatie

Startfase rijopleiding

- Workshop over **houding** ten opzichte van verkeersveiligheid en **zelfinzicht**: introductie *becommentarieerde rit*, *vertrekcheck* en *terugblik*, en discussie over veilig rijden.
- Oefening *becommentarieerde rit* **Houding**
- Gezamenlijke rijles **zelfinzicht en kalibratie**, nadien evaluatie van de rit (terugblik) en opstellen van persoonlijk actieplan.
- Training van **gevaarherkenning** op een computer of rijsimulator (thuis of op rijsschool).

Tijdens rijlessen

- **Gevaarherkenning** oefenen met becommentarieerd rijden en feedback hierover krijgen
- Elke rijles oefenen met *vertrekcheck* vooraf en *terugblik* achteraf

Eindfase rijopleiding

Workshop serie over **risico's** in het verkeer, daarbij mogelijk ook aandacht voor **sociale weerbaarheid** in de context van het risico dat besproken wordt en met het vocabulaire van algemene sociale weerbaarheid trainingen.

Afsluiting

Hoe nu verder

A decorative white wavy line that starts on the left side of the slide, dips down, rises to a peak, and then curves down towards the bottom right corner.

Vervolg

Implementatie en testen van trainingen in de rijopleiding

Ieder vanuit eigen expertise

Samen werken aan de verkeersveiligheid van jonge automobilisten

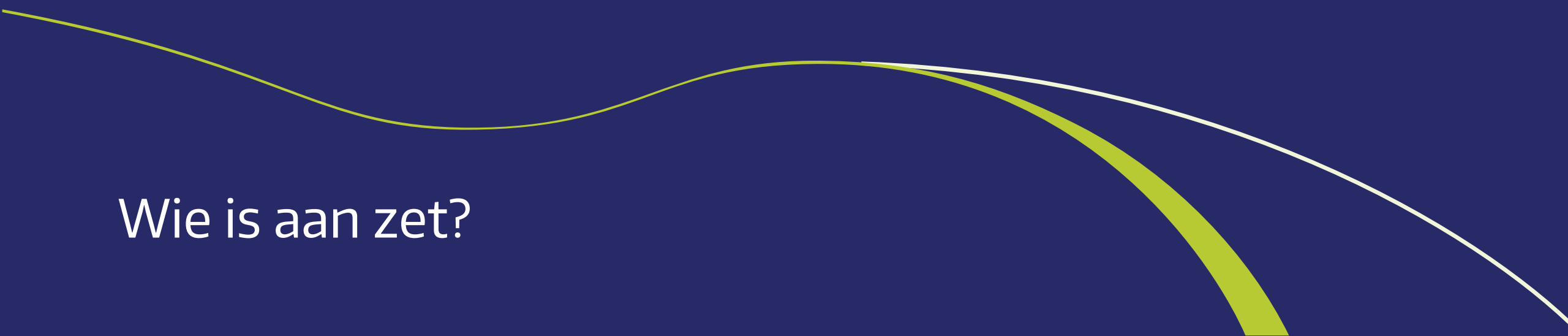

Is het mogelijk om deze
trainings-elementen aan de
rijopleiding toe te voegen?

Wat wel, wat niet, barrières?

**Wat hebben rijsscholen en
ontwikkelaars nodig om dit
soort trainingen op te zetten?**

Wie is aan zet?

The slide features two decorative wavy lines at the bottom. A thin white line starts on the left, dips, and then rises towards the right. A thicker green line follows a similar path, starting lower on the left and ending lower on the right, creating a layered effect.

Colofon

Titel: Jonge automobilisten veilig op weg helpen: inzichten voor rijopleiders en trainers

Auteurs: Dr. M. J. A. Doumen, F. A. Schmidt, MSc & A. T. G. Hoekstra, MSc

Projectnummer: S25.08.A

Uitgave: SWOV, Den Haag, 2025

De achterliggende onderzoeken en rapporten zijn openbaar beschikbaar en te vinden via:

- Brochure: <https://swov.nl/nl/publicatie/jonge-automobilisten-veilig-op-weg-helpen>
- Introductie hogere-ordevaardigheden: <https://swov.nl/nl/publicatie/hoe-leren-we-jonge-automobilisten-veilig-verkeersgedrag>
- Over het trainen van houding en zelfinzicht/kalibratie: <https://swov.nl/nl/publicatie/kunnen-we-een-juiste-houding-zelfinzicht-en-kalibratie-aanleren-de-rijopleiding>
- Over het trainen van gevaarherkenning, risico-inzicht en -beheersing en sociale weerbaarheid: <https://swov.nl/nl/publicatie/hoe-leren-we-jongeren-gevaarherkenning-risico-inzicht-en-beheersing-en-sociale>

Ongevallen **voorkomen**

Letsel **beperken**

Levens **redden**